

Būvniecības valsts kontroles birojs

Energoefektivitātes likuma prasības un pienākumi komersantiem

Ieva Kārklīņa
Energoefektivitātes kontroles nodaļas eksperte

11.05.2022.

Būvniecības valsts
kontroles birojs

SATURS

- Lielie uzņēmumi un lielle elektroenerģijas patērētāji – kritēriji un pienākumi;
- Ziņošana par energoaudita veikšanu vai sertificētās energopārvaldības sistēmas ieviešanu – iesniegšanas kārtība un termiņi;
- Ikgadējie ziņojumi par ieviestajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem;
- Elektroenerģijas patēriņa bilance;
- Sodi par Energoefektivitātes likuma prasību neievērošanu;
- Pārskatu iesniegšana *ERIS*.

Būvniecības valsts
kontroles birojs

LIELIE UZŅĒMUMI

- **Lielaizuzņēmums** (turpmāk – LU) ir komersants, pie kura
 - nodarbināti vairāk nekā 249 darbinieki vai
 - kura pārskata gada apgrozījums pārsniedz 50 miljonus *euro* un gada bilance kopumā - 43 miljonus *euro*.
- LU sarakstu izveido Centrālā statistikas pārvalde katru gadu līdz 1. decembrim.
 - Komersants tiek iekļauts LU sarakstā, ja tas **divos pārskata periodos pēc kārtas** atbilst lielā uzņēmuma kritērijiem.
 - LU saraksts ir publicēts BVKB tīmekļa vietnē.
 - Pēdējā publicētajā sarakstā ir apkopoti dati par 2019. un 2020. gadu.

Būvniecības valsts
kontroles birojs

LIELIE ELEKTROENERĢIJAS PATĒRĒTĀJI

- **Lielsais elektroenerģijas patērētājs** (turpmāk – LEP) ir komersants, kura gada elektroenerģijas patēriņš pārsniedz 500 MWh **divos kalendāra gada pēc kārtas**.
- LEP kritērijs neattiecas uz:
 - sadales sistēmas operatoriem;
 - dzīvojamo namu pārvaldniekiem, kuri ir reģistrēti BIS dzīvojamo māju pārvaldnieku reģistrā.
- Katru gadu līdz 31. janvārim sadales un pārvades sistēmas operatori nodrošina BVKB ar to sistēmas lietotāju elektroenerģijas patēriņa datiem, kuru gada elektroenerģijas patēriņš pārsniedz 500 MWh.
- BVKB LEP sarakstu publicē katru gadu līdz 31. martam.
- **SVARĪGI** – LEP statusu komersants iegūst ar brīdi, kad tas ir nopublicēts BVKB publicētajā LEP sarakstā.

Būvniecības valsts
kontroles birojs

LIELO UZŅĒMUMU un LIELO ELEKTROENERĢIJAS PATĒRĒTĀJU PIENĀKUMI

	LIELIE UZŅĒMUMI	LIELIE ELEKTROENERĢIJAS PATĒRĒTĀJI
PIENĀKUMI	Veikt energoauditu, ieviest sertificētu energopārvaldības sistēmu vai <u>papildināt</u> vides pārvaldības sistēmu	Veikt energoauditu vai ieviest sertificētu energopārvaldības sistēmu
TERMIŅŠ	Gada laikā pēc iekļaušanas sarakstā – līdz 1. decembrim	Gada laikā pēc iekļaušanas sarakstā – līdz 31. martam. Energoauditu – līdz nākamā gada 30. novembrim.
ZIŅOŠANA	Paziņot par energoaudita vai sertificētas energopārvaldības sistēmas vai vides pārvaldības sistēmas ar papildinājumu (tikai LU), aizpildot Paziņojumu <i>ERIS</i> .	
	Jānorāda <u>visi</u> vai <u>vismaz 3</u> energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi ar vislielāko novērtēto enerģijas ietaupījumu vai ekonomisko atdevi.	
	<u>Katru gadu līdz 1. novembrim</u> ziņo par ieviestajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem, aizpildot pārskatu <i>ERIS</i> .	

Būvniecības valsts
kontroles birojs

Energoaudits, ISO 50001 un ISO 14001 ar papildinājumu – kas var veikt?

	LIELIE UZŅĒMUMI	LIELIE ELEKTROENEĢIJAS PATĒRĒTĀJI
ENERGOAUDITS (<i>derīgs 4 gadus</i>)	Tiesīgs veikt uzņēmumu energoauditors. Ja 90% vai vairāk no LU kopējā enerģijas galapatēriņa tiek patērēti ēkās un minētais patēriņš nav saistīts ar ražošanas procesu nodrošināšanu, energoauditu var veikt neatkarīgs eksperts ēku energoefektivitātes jomā.	Uzņēmumu energoauditors; Neatkarīgs eksperts ēku energoefektivitātes jomā.
ISO 50001, ISO 14001 ar papildinājumu (<i>derīgs 3 gadus</i>)	Sertificē akreditēta sertifikācijas institūcija	
SVARĪGI! Veicot energoauditu vai ieviešot sertificētu ISO 50001 vai 14001 ar papildinājumu, jāaptver vismaz 90% no enerģijas galapatēriņa.		

Būvniecības valsts
kontroles birojs

IZŅEMŠANA NO LU, LEP SARAKSTA

- Komersants tiek izņemts no saraksta, ja tas divus gadus pēc kārtas neatbilst LU vai LEP kritērijiem.
- Pienākums ziņot par ieviestajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem komersantam saglabājas arī tādā gadījumā, ja tas zaudēja LU vai LEP statusu.
 - *Piemēram, LEP tiek izņemts no saraksta 2022. gadā (elektroenerģijas patēriņš bija mazāk par 500 MWh 2020. un 2021. gadā), bet energoaudita derīguma termiņš ir līdz 2023. gadam. Tas nozīmē, ka lkgadējais ziņojums ir jāsniedz līdz 2024. gada 1. novembrim (atskaitās par 2023. gadu).*

Būvniecības valsts
kontroles birojs

ELEKTROENERĢIJAS PATĒRIŅA BILANCE

- Gadījumā, ja lielais elektroenerģijas patērētājs patērē mazāk par 500 MWh, katru gadu pirms 1. marta ir iespēja iesniegt elektroenerģijas patēriņa bilanci, kas parāda katram apakšlietotājam nodotās elektroenerģijas patēriņu un paša uzņēmuma elektroenerģijas patēriņu.
- Balance jāapstiprina uzņēmuma energoauditoram vai neatkarīgajam ekspertam ēku energoefektivitātes jomā.
- Gadījumā, ja balance netiek iesniegta termiņā, kā arī komersants nav paziņojis par energoaudita vai energopārvaldības sistēmas ieviešanu, komersantam tiek piemērota energoefektivitātes nodeva.
- **Svarīgi!** Ja LEP atbilst arī LU noteiktajiem kritērijiem, tad uz viņu attiecas LU nosacījumi.

Būvniecības valsts
kontroles birojs

ENERGOEFEKTIVITĀTES NODEVA (1)

- Normatīvie akti:
 - Energoefektivitātes likums;
 - Ministru kabineta 2017. gada 11. aprīļa noteikumi Nr.202 “Noteikumi par energoefektivitātes nodevas apmēru un tās aprēķināšanas, piemērošanas, maksāšanas un kontroles kārtību” (turpmāk – Noteikumi Nr.202).
- Ja energopārvaldības sistēma vai uzņēmuma energoaudits netika veikts noteiktajā termiņā, tad komersantam (LEP) tiek piemērota energoefektivitātes nodeva.
- Pirms lēmuma par energoefektivitātes nodevas piemērošanas, BVKB nosūta **atgādinājumu** 20 dienu laikā pēc atgādinājuma saņemšanas sniegt informāciju par energoefektivitātes monitoringu un piemērojamo energopārvaldības sistēmas standartu reglamentējošajos normatīvajos aktos noteikto pienākumu izpildi.

Būvniecības valsts
kontroles birojs

ENERGOEFEKTIVITĀTES NODEVA (2)

- Ja pēc atgādinājuma saņemšanas komersants (LEP) neiesniedz ziņas par Likuma prasību izpildi, tad tam tiek piemērota energoefektivitātes nodeva, kas ir 7% no iepriekšējā gadā patērētās elektroenerģijas izmaksām.
- Minētās izmaksas aprēķina, attiecīgajā gadā patērētās MWh sareizinot ar Eurostat publicēto vidējo elektroenerģijas cenu rūpniecībā Latvijā iepriekšējā gadā (euro/MWh).
- 2020. gadā pēc Eurostat datiem vidējā elektroenerģijas cena Latvijā bija **81,30 euro/MWh**.
 - Minimālais energoefektivitātes nodevas apmērs 2021. gadā bija 2845.50 euro;
 - 500 MWh x 81.30 eur/MWh x 7%.
- Energoefektivitātes nodevas apmaksas termiņš ir līdz nākamā gada 1. maijam.
- Ja LEP noteiktajā termiņā nav samaksājis energoefektivitātes nodevu, tam tiek aprēķināta nokavējuma nauda saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām", t.i. 0,05 procenti par katru nokavēto dienu no laikā nenomaksātā pamatparāda.
- Ja pēc energoefektivitātes nodevas maksājuma termiņa iestāšanās komersants energoefektivitātes nodevu nav samaksājis, Birojam ir pienākums lēmumu nodot piespiedu izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam, piedzenot gan pamatparādu, gan nokavējuma procentus.

Būvniecības valsts
kontroles birojs

SODS LIELAJAM UZŅĒMUMAM PAR LIKUMA PRASĪBU NEIZPILDI

- Ja lielais uzņēmums nav veicis energoauditu, vai ieviesis sertificētu energopārvaldības sistēmu vai nav papildinājis vides pārvaldības sistēmu termiņā, tad BVKB pieņem lēmumu par pienākumu 6 mēnešu laikā nodrošināt minēto prasību izpildi.
- Ja lielais uzņēmums nebūs izpildījis likuma prasības, tad saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 370.panta pirmo daļu lielajam uzņēmumam tiks piemērota piespiedu nauda.
- Minimālā piespiedu nauda ir 50 *euro*, bet maksimālā piespiedu nauda juridiskai personai 10 000 *euro* (Administratīvā procesa likuma 370.panta trešā daļa).

Energoresursu informācijas sistēma (*ERIS*)

- 2022. gadā Birojs pabeidza energoefektivitātes monitoringa sistēmas digitalizāciju.
- Tas nozīmē, ka visi pārskati par Energoefektivitātes likuma prasību izpildi būs jāiesniedz ERIS:
 - Ziņojums par energoaudita veikšanu vai sertificētās energopārvaldības vai vides pārvaldības sistēmas ieviešanu;
 - Ikgadējais pārskats par ieviestajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem;
 - Apstiprinātā elektroenerģijas patēriņa bilance.
- Energoefektivitātes kontroles nodaļa izstrādāja apmācības video, kur ir aprakstīts, kā pieslēgties sistēmai, aizpildīt pārskatus (<https://www.bvkb.gov.lv/lv/energoresursu-informacijas-sistema-eris>).

Būvniecības valsts
kontroles birojs

Energoresursu informācijas sistēma (*ERIS*)

Vera Suzdaļenko (Būvniecības valsts kontroles birojs)

Panelis Iziet

Labot datus

PAMATINFORMĀCIJA:

Reģistrācijas Nr.

Adrese

NACE
5610

KONTAKTPERSONA:

Vārds uzvārds
n/a

E-pasts
n/a

Tālruna Nr.
n/a

PIEEJAMIE PĀRSKATI:

BIL: LEP elektroenerģijas bilance

Atvērt

PI5e: Paziņojums par ISO 50001

Atvērt

PI5v: Paziņojums par ISO 14001 (AR PAPILDINĀJUMU)

Atvērt

STATUSS:

Šajā kartīnā ir apkopota informācija par
Energoefektivitātes likuma pienākumiem un to
izpildi.

ELEKTROENERĢIJAS PATĒRIŅA DATI UN SAISTĪBU PAZĪMES

Ziņotājs / gads	2019, MWh	2020, MWh	2021, MWh
AS "Sadales tīkls" (SO)	5033.266	5006.022	5204.662
SIA (BIL)	0.000	0.000	346.102
Kopā:	5033.266	5006.022	5550.764
Lielais elektroenerģijas patērētājs (LEP)	1	✓	✓

LIELO UZŅĒMUMU (LU) SAISTĪBU PAZĪMES, CSP DATI

Komersants / gads	2019	2020	2021
Lielais uzņēmums (LU)	✓	✓	✓

PI5E: PAZIŅOJUMS PAR ENERGOPARVALDĪBAS SISTĒMU (ISO50001)

Sertificēšanas institūcija	Sertifikāta Nr.	Derīguma termiņš	Statuss	Prognozējamais ietaupījums (MWh/gadā)	
Bureau Veritas Latvia SIA	LVRIG116318E/LV	20.04.2021 – 21.04.2024	Pieņemts	163.000	Atvērt

PI2: IKGADĒJAIS PĀRSKATS

Gads	Statuss	Enerģijas ietaupījums (MWh/gadā)	
2019	Pieņemts	0.000	Atvērt
2018	Pieņemts	47.390	Atvērt

+ Pievienot

Būvniecības valsts
kontroles birojs

Kontaktinformācija jautājumiem un konsultācijām

- Biroja tīmekļa vietnē sadaļā *Energoefektivitāte* ir atrodama informācija par Energoefektivitātes likuma prasībām un pienākumiem.
- Jautājumu gadījumā aicinām sazināties ar Energoefektivitātes kontroles nodaļu: 67013355, 67013373, 67013316.
- Jautājumu gadījumā par ERIS:
 - par **pārskatu aizpildīšanu** aicinām zvanīt Energoefektivitātes kontroles nodaļai – 67013355,
 - par **tehniskajiem jautājumiem**, t.sk. par pieslēgšanos ERIS, aicinām zvanīt Energoresursu informācijas sistēmu attīstības nodaļai – 67013369.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Paldies par uzmanību!

Kontaktinformācija jautājumiem:

Aija.Timofejeva@bvkb.gov.lv

Vera.Suzdalenko@bvkb.gov.lv